

Vägledning för utlämnande av forskningsdata med personuppgifter

Datum: 2022-02-22

Version: 1

[Creative Commons Erkännande 4.0](#)
(CC-BY 4.0)

Svensk nationell datajänst

snd.gu.se

031-786 10 00

snd@gu.se

SND, Göteborgs universitet,

Box 463, 405 30 Göteborg

Innehåll

INTRODUKTION.....	3
SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND	4
SYFTET MED VÄGLEDNINGEN	4
<i>Myndigheter och övriga verksamheter</i>	4
<i>Avgränsningar</i>	5
VILKEN TYP AV FORSKNINGSDATA OMFATTAS AV VÄGLEDNINGEN?	5
BEDÖMNING ENLIGT DATASKYDDSFÖRORDNINGEN	6
VAD ÄR FORSKNINGSDATA MED PERSONUPPGIFTER?	6
PSEUDONYMISERING OCH ANONYMISERING	6
<i>Pseudonymisering</i>	6
<i>Anonymisering</i>	7
<i>Bakvägsidentifiering</i>	7
VEM SKA GÖRA BEDÖMNINGEN ENLIGT DATASKYDDSFÖRORDNINGEN?	8
<i>Personuppgiftsansvarig</i>	8
<i>Personuppgiftsbiträde</i>	8
<i>Forskningshuvudman</i>	9
RÄTTSLIG GRUND	9
GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER	10
INGÅR DEN NYA BEHANDLINGEN I DET URSPRUNGLIGA ÄNDAMÅLET?	10
KRAV PÅ ETIKTILLSTÅND VID BEHANDLING AV KÄNSLIGA PERSONUPPGIFTER.....	11
INFORMATIONSPLIKT	11
BEDÖMNING ENLIGT OFFENTLIGHETS- OCH SEKRETESSLAGEN	12
ALLMÄNNA HANDLINGAR	12
ENSKILD ELLER MYNDIGHET	12
VEM SKA GÖRA SEKRETESSPRÖVNINGEN?	13
OMFATTAS BESTÄLLDA DATA AV SEKRETESS?	13
SEKRETESSPRÖVNING.....	14
<i>Skada och men</i>	14
<i>Uppgift som ska användas för statistik- och forskningsändamål</i>	14
BESTÅR SEKRETESSEN EFTER UTLÄMNANDE?	15
<i>Typexempel</i>	16
<i>Krav på etikillstånd och rättslig grund</i>	16
VAD HÄNDER OM MYNDIGHETEN BEDÖMER ATT FORSKNINGSDATA INTE KAN LÄMNAS UT?	17
BILAGA - RELEVANTA SEKRETESSBESTÄMMELSER	19

Introduktion

När forskningsdata som innehåller personuppgifter ska göras tillgängliga genom SND:s forskningskatalog, innebär tillgängliggörandet en behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s allmänna dataskyddsförordning¹. Forskningsdata med personuppgifter kan även omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, vilket innebär att en sekretessbedömning behöver göras om forskningsdata ska lämnas ut utanför myndigheten. Denna vägledning för utlämnande av forskningsdata med personuppgifter har tagits fram som ett stöd för de verksamheter som vill kunna tillgängliggöra forskningsdata på ett sätt som är förenligt med både dataskyddsförordningen och sekretesslagstiftningen. Att tillgängliggöra forskningsdata är inte samma sak som att lämna ut en allmän handling, men förfarandet har många likheter och samma bedömningar ska i vissa avseenden göras. Vissa avsnitt i vägledningen rör komplicerade rättsområden och man kan behöva ta stöd av jurist för att göra vissa av bedömningarna. Vägledningen är försedd med fotnoter för vidare läsning, vid behov. Rättsområdet är också präglad av oklarheter och innehållet i denna vägledning kommer behöva uppdateras i takt med att nya riktlinjer presenteras.

Sammanfattning

När en verksamhet får en beställning² på forskningsdata som innehåller personuppgifter behöver verksamheten sammanfattningsvis ta ställning till följande:

- Fastställ vem som är personuppgiftsansvarig för det forskningsdataset beställningen gäller. Det är endast den personuppgiftsansvarige som ska göra de fortsatta bedömningarna i förhållande till dataskyddsförordningen.
- Fastställ om det nya ändamålet är förenligt med det ursprungliga ändamålet.
- Fastställ om den som beställer data har en rättslig grund enligt dataskyddsförordningen.
- Om beställningen rör känsliga personuppgifter behöver beställaren ha etikillstånd, om det föreligger ett forskningsändamål med den planerade personuppgiftsbehandlingen.
- Fastställ om forskningsdata omfattas av någon sekretessbestämmelse. Är svaret jakande behöver en sekretessprövning göras.
- Leder sekretessprövningen till bedömningen att ett utlämnande kan ske kan forskningsdata lämnas ut. Leder bedömningen till att de begärda uppgifterna omfattas av sekretess behöver verksamheten meddela beställaren och uppge varför uppgifterna inte kan lämnas ut. Ett skriftligt beslut med överklagandehänvisning kan behöva upprättas, om beställaren vill få saken prövad av domstol.

¹ Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av Personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG, "GDPR".
² I vägledningen används begreppet *beställning* eller *förfrågan*. Detta begrepp likställs i detta sammanhang med begreppet *begäran* – jämfört med *begäran om allmän handling*.

Bakgrund

SND tillhandahåller en nationell forskningsdatakatalog som gör det möjligt att återanvända forskningsdata. Genom katalogen kan forskare och andra få tillgång till forskningsdata, antingen genom direkt nedladdning eller genom beställning, beroende på vilken tillgänglighetsnivå data har. Nivån av tillgänglighet styrs av innehållet i forskningsdata. Dataset som innehåller personuppgifter och/eller som omfattas av sekretess blir sökbara i katalogens metadata, men en beställning måste göras för att få ta del av själva datasetet. För de verksamheter som ingått samverkansavtal med SND och som tillhandahåller en lagringslösning för forskningsdata som är kopplad till SND:s system, går beställningen direkt till verksamheterna för vidare hantering. Detta innebär att förfrågan behöver bedömas av verksamheterna själva i fråga om dataskyddsförordningen och sekretess innan forskningsdata kan lämnas ut.

Syftet med vägledningen

Syftet med vägledningen är att fungera som ett bedömningsstöd för de organisationer som kommer att hantera beställningar av forskningsdata i SND:s katalog som omfattas av begränsad tillgänglighet, och som därmed inte kommer att vara direkt nedladdningsbara. Sådana beställningar kommer att innebära att en individuell bedömning behöver göras innan forskningsdata kan lämnas ut. Utgångspunkten är att vägledningen ska fungera som ett hjälpmedel vid bedömningen av om utlämnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser i dataskyddsförordningen samt om forskningsdata omfattas av sekretess eller inte.

Myndigheter och övriga verksamheter

De flesta verksamheter som kommer att ansvara för att lämna ut data via SND:s katalog är myndigheter och med myndigheter likställda verksamheter, som omfattas av den offentlighetslagstiftningen i sin helhet. Även verksamheter som inte omfattas av offentlighetslagstiftning är emellertid anslutna till SND:s forskningsdatakatalog och kommer att hantera utlämning av forskningsdata. Detta innebär att vägledningens tillämpningsområde skiljer sig åt beroende på vilken organisation som använder den. De verksamheter som är myndigheter eller likställda med myndigheter kan utgå från vägledningen i dess helhet.

De verksamheter som däremot inte tillämpar det offentlighetslagstiftliga regelverket är inte skyldiga att tillämpa OSL och behöver därför inte beakta denna del av vägledningen. Även tillämpningen av dataskyddsförordningen kan se olika ut, till exempel i fråga om vilken rättslig grund man stödjer sin personuppgiftsbehandling på. Bedömningen av vad som utgör personuppgifter och bedömningen av vem som är personuppgiftsansvarig är dock gemensam för alla verksamheter.

Avgränsningar

De grundläggande bestämmelser i dataskyddsförordningen som berörs i vägledningen rör främst bedömningen av vad som utgör personuppgifter, vilken verksamhet som är personuppgiftsansvarig, om det nya ändamålet med personuppgiftsbehandlingen som utlämnandet utgör kan anses vara förenligt med det ursprungliga ändamålet och bedömningen av vilken rättslig grund som kan vara aktuell inför utlämnandet.

De sekretessbestämmelser som tas upp är några av de vanligt förekommande bestämmelserna som riktar sig mot forskningsdata i OSL. Fler bestämmelser kan i vissa fall vara aktuella men berörs inte vidare i vägledningen.

Det är viktigt att komma ihåg att vägledningen endast är tänkt att fungera som ett stöd i bedömningen. Varje personuppgiftsansvarig/självständig myndighet gör sina egna ställningstaganden i fråga om dataskyddsförordningen och sekretess och vägledningen ger endast en rekommendation.

Vilken typ av forskningsdata omfattas av vägledningen?

Alla forskningsdata som består av personuppgifter och som helt eller delvis behandlas på automatisk väg och/eller ingår i ett register omfattas av bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Ett utlämnande av forskningsdata som innehåller personuppgifter utgör också en behandling av personuppgifter och ska därmed vara förenligt med förordningens bestämmelser. Utöver dataskyddsförordningen kan forskningsdata även omfattas av sekretess enligt OSL. Det finns stora skillnader mellan dessa regelverk; dataskyddsförordningen gäller all personuppgiftsbehandling i alla verksamheter inom EU. OSL är en nationell lagstiftning som gäller vilka uppgifter som omfattas av sekretess eller inte och tillämpas, till skillnad från dataskyddsförordningen, enbart inom offentliga förvaltningar. Bedömningarna skiljer sig även åt mellan de olika regelverken. Dataskyddsförordningen tar bland annat sikte på bedömning av ändamålet med och rättslig grund för personuppgiftsbehandlingen samt om tillräckliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder har vidtagits. Sekretessbedömningen enligt OSL utgår vanligen från om ett utlämnande medför "skada eller men för den enskilde", vilket har avgörande betydelse för om ett utlämnande kan ske eller inte.

Man kan aldrig sekretessbelägga en uppgift med stöd av reglerna i dataskyddsförordningen, det är endast om en uppgift träffas av en bestämmelse i OSL som uppgiften kan anses omfattas av sekretess. Det är alltså inte möjligt att formellt neka ett utlämnande med motiveringen att den personuppgiftsansvarige anser att utlämnandet strider mot dataskyddsförordningen, bedömningen kan däremot innebära att de begärda uppgifterna i sådana situationer omfattas av sekretess enligt OSL och därför inte kan lämnas ut.

Det är alltså två olika regelverk som ska beaktas vid hanteringen och vid utlämnandet av forskningsdata med personuppgifter. Vägledningen går först igenom bedömningen som ska göras

enligt dataskyddsförordningen och sedan bedömningen som ska göras enligt OSL. I praktiken innebär bedömningen ofta att man tillämpar regelverken parallellt.

Bedömning enligt dataskyddsförordningen

Vad är forskningsdata med personuppgifter?

En personuppgift definieras som varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. En identifierbar fysisk person är någon som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en identifierare som namn, ID-nummer (personnummer), lokaliseringsnummer eller en eller flera faktorer som är specifika för personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet. Definitionen av vad som utgör personuppgifter är mycket vid. Det avgörande för om en uppgift ska anses vara en personuppgift eller inte är huruvida uppgiften, enskilt eller i kombination med andra uppgifter, kan knytas till en levande person.

För att avgöra om en fysisk person är identifierbar bör man beakta alla hjälpmedel som, antingen av den personuppgiftsansvarige själv eller av någon annan, rimligen kan komma att användas för att direkt eller indirekt identifiera personen. För att fastställa om hjälpmedel med rimlig sannolikhet kan komma att användas för att identifiera en person bör man beakta samtliga objektiva faktorer, såsom kostnader och tidsåtgång för identifiering. Även tillgänglig teknik vid tidpunkten för behandlingen och den tekniska utvecklingen bör beaktas³.

Pseudonymisering och anonymisering

Det är viktigt att skilja på begreppen pseudonymisering och anonymisering när man ska bedöma om forskningsdata överhuvudtaget omfattas av dataskyddsförordningen eller inte.

Pseudonymisering

Pseudonymisering innebär att personuppgifter behandlas på ett sätt så att de inte längre kan tillskrivas en specifik individ utan att använda kompletterande uppgifter (till exempel en kodnyckel). För att uppgifterna ska anses pseudonymiserade krävs att de kompletterande uppgifterna hålls separat och väl skyddade. Pseudonymisering är en skyddsåtgärd enligt dataskyddsförordningen. Att åtgärden vidtas innebär inte att uppgifterna upphör att vara personuppgifter efter att de blivit pseudonymiserade, det kan däremot vara en användbar säkerhetsåtgärd för att skydda de registrerades ursprungliga identitet.⁴

Även om personuppgifter är pseudonymiserade omfattas de alltså av dataskyddsförordningens regelverk. Det har ingen betydelse om de kompletterande uppgifterna förvaras säkert och separerat

³ Skäl 26 dataskyddsförordningen

⁴ Artikel 29-gruppens yttrande 05/2014 om avidentifieringsmetoder. Observera att artikel 29-gruppen har upphört. EDPB refererar dock fortfarande till organisationens dokument, bl.a. förevarande yttrande.

från datasetet, eller till och med om de kompletterande uppgifterna förvaras hos en tredje part – så länge de existerar någonstans är de pseudonymiserade personuppgifterna att anse som personuppgifter.

Anonymisering

Anonymisering innebär att uppgifterna behandlas på ett sådant sätt att de inte längre betraktas som personuppgifter. Anonymisering kräver att tillräckligt med beståndsdelar tas bort från uppgifterna så att enskilda individer inte längre kan identifieras. Det ska inte gå att identifiera individer med hjälp av kompletterande information. Korrekt anonymiserade uppgifter kategoriseras inte längre som personuppgifter och omfattas inte av dataskyddsförordningens bestämmelser. Det kan dock vara en utmaning att skapa helt anonyma dataset och samtidigt behålla så mycket av den underliggande informationen så att ändamålet med datasetet fortfarande bibehålls. En åtgärd som tillsammans med andra åtgärder kan vara ett led i att anonymisera forskningsdata är att förstöra de kompletterande uppgifterna, till exempel en kodnyckel. Det är emellertid viktigt att tänka på att en kodnyckel kan utgöra en allmän handling och i egenskap av sådan omfattas av arkivbestämmelser som måste följas. Det kan också vara lämpligt att bevara kodnycklar av andra skäl, till exempel vid uppföljande studier eller för att möjliggöra granskning av forskningen.

Europeiska dataskyddsstyrelsen, EDPB, har understrukit betydelsen av att skilja på begreppen anonymisering och pseudonymisering. EDPB påtalar att det sistnämnda utgör en skyddsåtgärd, medan anonymisering medför att uppgifterna inte längre omfattas av dataskyddsförordningen. EDPB uttalar vidare att det generellt är svårt att uppnå och upprätthålla anonymisering. Inom forskningsområdet ska särskild försiktighet iakttas. Det är viktigt att man kontinuerligt säkerställer att man, när man använder anonyma uppgifter, inte oavsiktligt behandlar personuppgifter och därmed blir personuppgiftsansvarig av misstag.⁵

Bakvägsidentifiering

Först när personuppgifter anonymiserats på ett sådant sätt att personen inte längre går att identifiera, upphör principerna för dataskyddet att gälla. Risken för bakvägsidentifiering måste dock alltid beaktas.

Forskningsdata som innehåller personuppgifter kan vara av mycket olika karaktär. Det kan gälla mätvärden för enskilda individer, uppgifter för en viss grupp individer med geografiska variabler, åldersangivelse och åldersintervall. Forskningsdata kan även bestå av enkätsvar där svaren kan vara mer eller mindre öppna. Typen av uppgifter får betydelse för vilka åtgärder som kan vidtas för att minska risken för bakvägsidentifiering. Exakta åldersangivelser kan till exempel ersättas med åldersintervall, geografiska variabler kan anges på en högre geografisk nivå eller utelämnas helt. Ett

⁵ EDPB, Document on response to the request from the European Commission for clarifications on the consistent application of the GDPR, focusing on health research Adopted on 2 February 2021, p. 43 - 47.

långt fritextfält med en redogörelse för forskningspersonens svar kan innehålla många unika identifierande faktorer. Detta innebär att denna typ av forskningsdata ofta kräver särskilda överväganden i bedömningen av risken för bakvägsidentifiering. Detta får även betydelse för sekretessbedömningen inför ett utlämnande. Det kan alltså vara svårare att göra en sekretessbedömning om beställningen gäller enkätsvar med långa fritextfält än om beställningen gäller mätvärden kopplade till ett personnummer som lätt kan utelämnas.

Även om uppgifter är anonymiserade så kan möjligheten för bakvägsidentifiering, genom till exempel kompletterande uppgifter, innebära att uppgifterna inte längre är anonyma. Detta innebär att uppgifterna åter utgörs av personuppgifter och omfattas av dataskyddsförordningens bestämmelser på nytt.

Vem ska göra bedömningen enligt dataskyddsförordningen?

Personuppgiftsansvarig

Inför ett utlämnande av forskningsdata behöver den utlämnande myndigheten veta vilken verksamhet som är personuppgiftsansvarig för personuppgifterna som finns i det beställda datasetet.

Personuppgiftsansvarig är enligt dataskyddsförordningen en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer *ändamålen* och *medlen* för en behandling av personuppgifter. Detta innebär att det är den som tar initiativ till en behandling av personuppgifter, bestämmer varför en behandling ska göras och hur behandlingen ska gå till som bestämmer ändamål och medel med behandlingen och därmed är personuppgiftsansvarig. Det är alltid en verksamhet som är personuppgiftsansvarig, inte en enskild forskare eller annan utpekad person. När det gäller forskning är det normalt lärosätet/verksamheten som bedriver forskningen som är personuppgiftsansvarig. Eftersom många forskningsprojekt sker i samverkan med andra aktörer kan det ibland uppstå oklarheter om vem eller vilka som är personuppgiftsansvarig/a. Innan en verksamhet kan göra ställningstaganden utifrån dataskyddsförordningen gällande ett forskningsdataset är det förstås viktigt att det är klarlagt att verksamheten faktiskt är personuppgiftsansvarig för datasetet.

Personuppgiftsbiträde

Som personuppgiftsbiträde räknas en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Ett personuppgiftsbiträde kan inte göra självständiga bedömningar av till exempel ändamålet med personuppgiftsbehandlingen. Sådana bedömningar är förbehållna den som är personuppgiftsansvarig och som har gett uppdraget att behandla personuppgifterna till personuppgiftsbiträdet.

Forskningshuvudman

Begreppet personuppgiftsansvarig sammanfaller i många situationer med begreppet forskningshuvudman, vilket i sin tur utgår från etikprövningslagens definitioner. En forskningshuvudman är "en statlig myndighet eller en fysisk eller juridisk person i vars verksamhet forskning utförs". Det är också forskningshuvudmannen som är ansvarig för att denna forskning utförs på ett lagligt sätt. Forskningshuvudmannen är vidare den som ansöker om etiktillstånd från etikprövningsmyndigheten. När flera forskningshuvudmän medverkar i ett och samma forskningsprojekt ska de gemensamt uppdra åt en av dem att ansöka om etikprövning för allas räkning. Etikprövningstillstånd är nödvändigt bland annat för att få behandla känsliga personuppgifter för forskningsändamål, vilket även gäller om uppgifterna har pseudonymiserats.

Eftersom en forskningshuvudman i många fall är den som bestämmer varför och hur uppgifter ska behandlas sammanfaller begreppet forskningshuvudman ofta med rollen som personuppgiftsansvarig, men det kan finnas undantag.

Rättslig grund

All personuppgiftsbehandling måste ha stöd i en rättslig grund för att vara laglig. Det finns totalt sex rättsliga grunder angivna i art. 6 i dataskyddsförordningen, varav främst tre är aktuella för forskning. De rättsliga grunder som är relevanta när det gäller behandling av personuppgifter för forskningsändamål är främst *samtycke*, *allmänt intresse* och *intresseavvägning*.

För offentligrättsliga forskningsutförare är *allmänt intresse* och *samtycke* tillämpliga rättsliga grunder. Personuppgiftsbehandling med stöd av *allmänt intresse* innebär att personuppgiftsbehandlingen ska vara nödvändig för att forskningsutföraren ska kunna utföra en uppgift av allmänt intresse. Alla uppgifter som riksdag eller regering gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra är av allmänt intresse. Om uppgifterna inte vore av allmänt intresse skulle myndigheterna inte ålagts att utföra dem. Eftersom forskning är en sådan genom författning ålagd uppgift till universitet och högskolor innebär detta att forskning inom dessa verksamheter är att betrakta som ett allmänt intresse, som ger rätt att tillämpa denna rättsliga grund för forskningsändamål.

Även privaträttsliga forskningsutförare kan tillämpa den rättsliga grunden *allmänt intresse*. Detta kräver att forskningsuppgiften är fastställd i enlighet med nationell rätt, till exempel genom ett beslut om etiktillstånd i enlighet med etikprövningslagen.

Privaträttsliga forskningsutförare kan även tillämpa *intresseavvägning* som grund för den nödvändiga personuppgiftsbehandlingen i forskningen, till skillnad från offentligrättsliga forskningsutförare.

Forskningsutförare kan även använda den rättsliga grunden *samtycke*, men det framhålls tydligt i dataskyddsförordningen⁶ och i förarbeten att det måste beaktas om det föreligger en sådan ojämlik

⁶ Se skäl 43, dataskyddsförordningen.

situation att det inte kan sägas att inhämtade samtycken lämnas frivilligt, särskilt när forskningsutföraren är en offentligrättslig forskningsutförare. *Samtycke* kan alltså ofta vara en olämplig rättslig grund i forskningssammanhang.⁷ Detta gäller både offentligrättsliga och privaträttsliga forskningsutförare. Notera att även om forskningsutföraren använder *allmänt intresse* som rättslig grund, kräver etikprövningslagen fortfarande informerat samtycke till att delta i själva forskningsprojektet. Detta är ett samtycke enligt etikprövningslagen och har ingen koppling till den rättsliga grunden *samtycke* till personuppgiftsbehandlingen.

Grundläggande principer

I art. 5 i dataskyddsförordningen anges ett antal grundläggande principer som utgör kärnan av förordningen. Dessa principer gäller för all personuppgiftsbehandling och sätter de yttersta ramarna för vad som är en tillåten behandling av uppgifterna. Principerna innebär till exempel att den personuppgiftsansvarige alltid måste ha stöd i någon av de rättsliga grunderna enligt art. 6 i dataskyddsförordningen för att få behandla personuppgifter.

Den personuppgiftsansvarige får bara samla in personuppgifter för specifika, särskilt angivna och berättigade ändamål (ändamålsbegränsning/finalitetsprincipen). Man får inte behandla fler personuppgifter än vad som behövs för att uppnå ändamålen med behandlingen. Personuppgifterna ska vara riktiga och man ska radera personuppgifterna när de inte längre behövs. Den personuppgiftsansvarige ska skydda personuppgifterna så att inte obehöriga får tillgång till dem och så att de inte förloras eller förstörs. Man ska som personuppgiftsansvarig också kunna visa hur man lever upp till dataskyddsförordningens krav och hur detta görs. Nedan utvecklas särskilt principen om ändamålsbegränsning.

Ingår den nya behandlingen i det ursprungliga ändamålet?

Av art. 5 1 b dataskyddsförordningen framgår den grundläggande principen att personuppgifter får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål (finalitetsprincipen). Att ett ändamål ska vara uttryckligt angivet innebär att ändamålet måste anges med viss precision. Att endast ange "framtida forskning" som ändamål är inte tillräckligt specifikt.

Ytterligare behandling för bland annat vetenskapliga eller historiska forskningsändamål ska inte anses vara oförenligt med de ursprungliga ändamålen. Forskning är i dataskyddsförordningen ett privilegerat ändamål, vilket framgår av detta undatag från finalitetsprincipen.⁸

Om den nya behandlingen är förenlig med de ursprungliga ändamålen behövs ingen ny rättslig grund. Detta innebär alltså att en personuppgiftsansvarig får utföra ytterligare behandling av personuppgifter

⁷ Prop. 2017/18:298 *Behandling av personuppgifter för forskningsändamål* s. 39 ff.

⁸ a prop s. 110

utan att någon ny rättslig grund måste åberopas, givet att den nya behandlingen inte anses oförenlig med det ursprungliga ändamålet.

Detta innebär att en forskningsutförare får behandla personuppgifter som denne har samlat in vid ett tillfälle och för ett visst ändamål för ytterligare forskningsändamål, utan krav på en ny rättslig grund.⁹

Ett *utlämnande* av personuppgifter som samlats in för forskningsändamål, till en annan personuppgiftsansvarig för ny behandling för forskningsändamål, är enligt förarbetsuttalanden att anse som förenligt med ändamålet för den ursprungliga behandlingen. Att *ta emot* personuppgifter utgör däremot inte en ytterligare behandling utan en insamling av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige som tar emot uppgifterna måste således, för att insamlingen ska vara laglig, ha en egen rättslig grund för sin behandling av personuppgifter för forskningsändamål.¹⁰

Krav på etikillstånd vid behandling av känsliga personuppgifter

Dataskyddsförordningen reglerar behandling av uppgifter som är särskilt känsliga till sin natur och som därför har ett starkare skydd. Känsliga personuppgifter är uppgifter om etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i en fackförening, hälsa, en persons sexualliv eller sexuella läggning, genetiska uppgifter och biometriska uppgifter som används för att entydigt identifiera en person.

Utgångspunkten är att behandling av känsliga personuppgifter är förbjuden, om inte någon av undantagen i art. 9.2 i dataskyddsförordningen är tillämpligt. Ett av dessa undantag är att behandlingen är nödvändig för vetenskapliga forskningsändamål. En förutsättning för att använda detta undantag är att det finns ett giltigt etikillstånd för forskningen samt att lämpliga tekniska och särskilda åtgärder vidtas för att säkerställa forskningspersonernas grundläggande rättigheter och intressen. Sådana åtgärder kan vara att personuppgifterna pseudonymiseras och krypteras. Av etikprövningslagen¹¹ framgår att forskning som innefattar behandling av känsliga personuppgifter kräver etikillstånd. Det är viktigt att framhålla att etikprövningslagens krav gäller all forskning som innefattar behandling av känsliga personuppgifter, vilket även inbegriper situationer där personer själva publicerat uppgifterna, till exempel på twitter-konton.

Informationsplikt

Av art. 13 och 14 dataskyddsförordningen framgår att de personer vars uppgifter behandlas har rätt att få information om behandlingen, både i fallet att uppgifterna samlats in direkt från de registrerade eller från någon annan källa. Det är den personuppgiftsansvarige som ansvarar för att informationen ges. Informationen ska bland annat innehålla information om för vilket ändamål personuppgifterna

⁹ Detta innebär inte nödvändigtvis att det tidigare samtycket för att delta i det ursprungliga projektet från deltagande forskningspersoner även omfattar det nya projektet. Det kan i förekommande fall även vara nödvändigt med en ny etikansökan.

¹⁰ Prop. 2017/18:298 s. 60 ff.

¹¹ 3 § lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor

behandlas och vilken rättslig grund behandlingen grundas på. Informationen ska också avse hur länge uppgifterna kommer att lagras, vem som kommer att ta del av uppgifterna, om uppgifterna kommer att överföras till ett så kallat tredjeland, vilka övriga rättigheter som finns enligt dataskyddsförordningen (som till exempel rätten till radering och rätten till tillgång). Informationen ska också innehålla uppgift om möjligheten att lämna in klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, kontaktuppgifter till den personuppgiftsansvariga och till dess eventuella dataskyddsombud.

Det finns en del undantag till informationsplikten. Av art. 14 5 c framgår att rätten till information inte gäller om personuppgifter lämnas ut till följd av svensk lag, vilket alltså kan vara fallet då forskningsdata som innehåller personuppgifter lämnas ut som ett led i ett utlämnande av allmän handling. Ytterligare ett undantag gäller enligt art. 14 5 b där det anges att informationsplikten inte gäller om det skulle vara omöjligt eller medföra en oproportionerlig ansträngning att tillhandahålla sådan information.

Bedömning enligt offentlighets- och sekretesslagen

Detta avsnitt är endast aktuellt för de verksamheter som är skyldiga att göra en sekretessprövning enligt OSL.

Allmänna handlingar

Forskningsdata i SND-katalogen är normalt att betrakta som sådana handlingar som är allmänna enligt tryckfrihetsförordningen (1949:105), TF. Allmänna handlingar kan begäras ut enligt offentlighetsprincipen, vilket innebär att handlingarna ska lämnas ut, om de inte omfattas av sekretess. En beställning av forskningsdata som beskrivs i katalogen har flera likheter med en begäran om allmän handling. Vägledningens förslag på arbetsprocess är därför präglad av den hantering som myndigheter normalt utför, när en begäran om allmän handling kommer in. Detta är skälet till att en beställning av forskningsdata behöver genomgå sekretessprövning innan forskningsdata kan lämnas ut. Det gäller särskilt forskningsdata som gjorts tillgängliga med begränsning.

Enskild eller myndighet

En myndighet kan inte, till skillnad från en enskild, åberopa den grundlagsreglerade offentlighetsprincipen på samma sätt som enskilda. Mellan myndigheter gäller i stället att en myndighet, på begäran av en annan myndighet, ska lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller hindrar arbetets behöriga gång¹². Detta kan till exempel vara situationen om en forskande myndighet begär ut uppgifter från en annan myndighet.

¹² Se OSL 6 kap. 5 § om uppgiftsskyldighet mellan myndigheter

En beställning i forskningsdatakatalogen kan alltså både vara en begäran om allmän handling och en begäran från en annan myndighet, beroende på vem som gör beställningen. Detta betyder att man kan behöva göra olika bedömningar i fråga om hur sekretessbestämmelserna ska tillämpas. Sekretess råder mellan myndigheter, men det finns också undantag och sekretessbrytande bestämmelser som kan tillämpas mellan myndigheter, som kan bli aktuella.

Vem ska göra sekretessprövningen?

Det är den myndighet som har den allmänna handlingen, i det här fallet forskningsdata, i sitt förvar som är ansvarig för att göra bedömningen om de kan lämnas ut. Detta innebär att myndigheten måste bedöma om handlingen omfattas av sekretess eller inte. Eftersom lärosätena som huvudregel kommer att förvara forskningsdata på egen lagringsyta och administrerar utlämnande via forskningsdatakatalogen, är det lärosätena som ska pröva sekretessen.

Förvarande myndighet är i många fall samma verksamhet som är personuppgiftsansvarig, men andra varianter kan förekomma. En forskningshuvudman kan till exempel förvara uppgifter i egenskap av personuppgiftsbiträde. Utrymmet för vilka ändamål uppgifterna kan användas för kan då vara begränsat av personuppgiftsbiträdesavtalet. I de flesta fall när en myndighet agerar personuppgiftsbiträde, brukar personuppgiftsavtalet reglera att personuppgiftsbiträdet kan komma att behöva lämna ut handlingarna i enlighet med OSL. Detta innebär att ett utlämnande kan ske trots biträdessituationen.

En myndighet som *inte* förvarar de efterfrågade handlingarna ska inte heller göra bedömningen om handlingarna omfattas av sekretess eller ej. I vissa fall kan myndigheten förvara handlingarna endast som ett led i en teknisk bearbetning eller lagring för någon annans räkning. I dessa situationer anses handlingarna inte förvarade vid myndigheten.

För att undvika att bedömningen görs av fel verksamhet är det alltså viktigt att det står klart för lärosätet vilken verksamhet som faktiskt förvarar uppgifterna. Förvaras inte uppgifterna vid lärosätet kan lärosätet inte heller pröva en utlämning av dem. Det kan vara bra att även fastställa vilken verksamhet som är personuppgiftsansvarig och forskningshuvudman för de begärda uppgifterna eftersom bedömning även görs i förhållande till dataskyddsförordningen vid utlämnanden.

Omfattas beställda data av sekretess?

Utlämnande myndighet ska i nästa led göra en bedömning av om beställda forskningsdata omfattas av sekretess eller inte. Vilka sekretessbestämmelser som kan aktualiseras beror på många faktorer, till exempel om forskningsdata omfattas av överförd sekretess eller av en primär sekretessbestämmelse, hur mycket information om enskilda personliga förhållanden som framgår av uppgifterna och om parten som beställt forskningsdata har etikprövningstillstånd för att behandla uppgifterna (om beställningen rör känsliga personuppgifter). Nedan beskrivs en typisk

sekretessprövning samt de sekretessbestämmelser som är vanligt förekommande i forskningssammanhang. Det är inte en uttömmande uppräkningslista och en bedömning i varje enskilt fall måste alltid göras.

Sekretessprövning

Det är endast om uppgifter i en handling, eller i detta fall forskningsdata, berörs av någon bestämmelse i OSL som uppgifterna kan omfattas av sekretess. Sekretessen gäller inte bara mot enskilda utan också mellan myndigheter. I OSL finns även bestämmelser om överföring av sekretess, vilket får stor betydelse i forskningssammanhang. I många fall överförs sekretessen till mottagaren om mottagaren till exempel är en annan myndighet. Det är bra att komma ihåg att även om en uppgift omfattas av en bestämmelse i OSL kan prövningen leda till att uppgiften lämnas ut.

Sekretessprövningen är just en bedömning och väger in både uppgifternas art och mottagarens ändamål.

Skada och men

I de sekretessbestämmelser som avser att skydda enskildas förhållanden förekommer i allmänhet termerna *skada* och *men*. *Skada* innebär i första hand ekonomisk skada. *Men* åsyftar i första hand olika typer av integritetskränkningar, till exempel att någon utsätts för andras missaktning genom att dennes personliga förhållanden blir kända. I många fall anges att sekretess gäller för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden. Detta innebär alla slags uppgifter som kan hänföras till vederbörandes person, till exempel uppgift om bostadsadress, sjukdomstillstånd eller ekonomi.

Forskningsdata kan bestå av olika typer av uppgifter. Det kan till exempel röra sig om pseudonymiserade data som inte direkt kan kopplas till en enskild. Det kan också bestå av uppgifter som forskningspersoner lämnat i fritextfält eller citat tillsammans med yrke och geografiskt område. Risken för att en enskild individ och personliga förhållanden kan identifieras kan alltså se väldigt olika ut beroende på typ av forskningsdata. Mot denna bakgrund kan det vara svårt att ge generella instruktioner för hur risken för bakvägsidentifiering kan minskas eller hur man ska bedöma "men för den enskilde" vid en sekretessprövning.

Uppgift som ska användas för statistik- och forskningsändamål

För att kunna bedöma om begärda forskningsdata omfattas av sekretess behöver lärosätet alltså reda ut vilka typer av uppgifter forskningsdata innehåller, vilken sekretessbestämmelse som ska tillämpas och i vilken utsträckning uppgifter om enskildas förhållanden röjs vid ett utlämnande.

Forskningshuvudmannen behöver veta vilken styrka sekretessen har, vilket regleras i den specifika bestämmelse man tillämpar när man gör sekretessprövningen. Sekretessen kan vara absolut, stark eller svag.

Sekretessen som regleras i 24 kap. 8 § OSL är ett exempel på sekretess som kan gälla forskningsdata som förvaras hos bl.a. universitet, högskolor och utbildningsanstalter. Dessa institutioner räknas upp i en förordning¹³ där varje myndighetstyp nämns särskilt, vilket innebär att man noga måste kontrollera om man bedömer att bestämmelsen träffar de begärda uppgifterna eller inte.¹⁴

Omfattas de begärda uppgifterna av bestämmelsen är huvudregeln att uppgifterna omfattas av absolut sekretess, vilket innebär att någon sekretessprövning inte ska göras och att inga uppgifter får lämnas ut. Det finns emellertid tre undantag från huvudregeln:

- Uppgifter som behövs för forskningsändamål
- Uppgifter som behövs för statistikändamål
- Uppgifter som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförliga till den enskilde

Dessa uppgifter kan lämnas ut om det står klart att de kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Formuleringen innebär att sekretessen är stark i stället för absolut, i de fall undantagen tillämpas.

Detta medför att en sekretessprövning, eller menprövning som det också kallas, kan göras. När det gäller stark sekretess brukar man säga att det finns en presumtion för sekretess – sekretess gäller alltså om det inte står klart att ett röjande kan ske utan skada eller men för den enskilde.¹⁵ I bedömningen behöver man titta på uppgifternas art och i vilken utsträckning enskilda kan kopplas till uppgifterna. Andra omständigheter som får betydelse för bedömningen är mottagarens ändamål och huruvida sekretessen överförs.

Består sekretessen efter utlämnande?

Vid en sekretessbedömning behöver man först veta vilket syfte den som begär ut data har för att kunna bedöma om något av undantagen är tillämpligt. Statistik- och forskningsändamål är en vanligt förekommande anledning till att man begär ut forskningsdata. I de allra flesta fall är forskningsdata pseudonymiserade/kodade och bearbetade på andra sätt, för att inte direkta uppgifter om enskilda ska röjas. Detta innebär att forskningsdata som ska användas för forskning och som har genomgått bearbetning för att skydda enskildas personliga förhållanden i många fall kan lämnas ut just för forskningsändamål. Frågan om vilket sekretesskydd uppgifterna kommer att ha efter utlämnande är av stor betydelse för bedömningens utfall – kommer uppgifterna omfattas av samma sekretesskydd

¹³ 7 § Offentlighets- och sekretessförordning (2009:641)

¹⁴ Läs mer om primär sekretess för forskningsmaterial i Riksarkivets rapport 1997:2 "offentlighet och sekretess i myndighets forskningsverksamhet, Alf Bolin

¹⁵ Läs mer om sekretessen i *Offentlighetsprincipen*, A. Bolin, nionde upplagan, 2015 s. 176.

hos mottagaren på grund av överförd sekretess eller på grund av en tillämpbar primär sekretessbestämmelse, ökar möjligheten för att ett utlämnande kan ske utan men för den enskilde.

I de fall uppgifterna inte direkt röjer enskildas identiteter (uppgifterna är till exempel pseudonymiserade) och man vet att sekretessen överförs eller att det finns en primär sekretessbestämmelse hos den mottagande verksamheten, uppstår normalt inget men för den enskilde och uppgifterna kan lämnas ut. Denna situation uppstår i många fall vid utlämnande från en svensk myndighet till en annan svensk myndighet.

Typexempel

Ett typexempel på denna sekretessprövning kan illustreras av hur en statistikförande myndighet (till exempel Statistiska centralbyrån) arbetar när forskare beställer registerdata från dem. Huvudregeln är att uppgifterna hos myndigheten omfattas av absolut sekretess. Eftersom beställningen har forskningsändamål kan forskningsundantaget tillämpas, varpå sekretessen som omfattar uppgifterna istället blir stark. Utlämnande myndighet frågar normalt om beställaren har forskningsändamål och vilket sekretesskydd som kommer att gälla för uppgifterna hos mottagaren.

Svaret på denna fråga beror på vilka sekretessbestämmelser som kan tillämpas i den mottagande myndigheten. Arbetar forskaren som beställt data på ett universitet kommer universitetet antingen tillämpa en primär sekretessbestämmelse eller så kommer sekretessen överförs. Detta innebär att samma sekretesskydd kommer råda för uppgifterna efter att de lämnats ut. Normalt sett lämnar statistikförande myndigheter endast ut pseudonymiserade uppgifter. Vid en sammantagen bedömning leder detta till att det står klart att enskilda inte drabbas av *men* och uppgifterna kan lämnas ut.

Omfattas mottagaren inte av offentlighets- och sekretessregleringen alls, till exempel om det är en helt privat aktör som beställt data, saknas sekretessreglernas räckvidd helt. Den privata aktören har ingen egen sekretessbestämmelse att tillämpa och det blir inte heller aktuellt med någon överförd sekretess. Uppgifterna kommer då inte skyddas av någon sekretessbestämmelse och särskilda överväganden behöver göras. Det kan noteras att civilrättsliga avtal om konfidentialitet saknar betydelse här. Även om den privata aktören försäkrar att inte röja konfidentiella uppgifter kan inte en privat aktör tillskrivas straffrättsligt ansvar enligt brottsbalken, vilket medför att skyddet för uppgifterna inte anses tillräckligt starkt.

Krav på etikillstånd och rättslig grund

Ytterligare en bestämmelse som har stor betydelse vid forskningsutlämnanden är 21 kap 7 § OSL. Av bestämmelsen framgår det att sekretess gäller om det kan antas att uppgiften efter utlämnande kommer att behandlas i strid med

- dataskyddsförordningen,
- dataskyddslagen eller

- 6 § etikprövningslagen.

Bestämmelsen är speciell eftersom den tar sikte på vad som kommer att ske med uppgifterna *efter* utlämnandet.

Bestämmelsen innebär att om utlämnande myndighet har *skäl att anta* att mottagaren kommer att behandla uppgifterna i strid med dataskyddsförordningen, kommer sekretess att råda för uppgifterna och de ska inte lämnas ut. En typisk situation när ett utlämnande skulle kunna antas ske i strid med dataskyddsförordningen är om mottagaren inte har någon rättslig grund för sin behandling av uppgifterna, givet att uppgifterna är personuppgifter. Detta är skälet till att utlämnande myndighet ofta behöver ha kännedom om mottagarens rättsliga grund för sin planerade personuppgiftsbehandling. Utöver en korrekt angiven rättslig grund är det inte klarlagt vilka ytterligare omständigheter som skulle kunna leda till ett avslag med stöd av 21 kap. 7 § OSL. Det har i rättsfall kommit fram att etikillståndets utformning har en avgörande betydelse i förhållande till principen om uppgiftsminimering¹⁶.

Bestämmelsen innebär vidare att sekretess råder om en mottagare som har uppgett forskningsändamål inte har ett etikillstånd för den forskning som uppgifterna ska användas till. Kravet på etikillstånd omfattar all forskning som innefattar behandling av känsliga personuppgifter. Utöver att veta att mottagaren har forskningsändamål, behöver alltså utlämnande myndighet få klarhet i om det gäller forskning som kräver etikillstånd och om den som begär ut uppgifterna har ett sådant tillstånd utfärdat från etikprövningsmyndigheten. Om vi återgår till exemplet ovan, ställer normalt en statistikförande myndighet frågor om vilken rättslig grund beställaren har samt om det finns ett utfärdat etikillstånd. I bilagan finns en redogörelse för relevanta sekretessbestämmelser.

Vad händer om myndigheten bedömer att forskningsdata inte kan lämnas ut?

Varje begäran om att få ut uppgifter ska bedömas individuellt. Som utgångspunkt gäller att en myndighet inte får efterforska vem det är som begär ut uppgifterna eller i vilket syfte i större utsträckning än vad som behövs för att kunna bedöma om det föreligger hinder mot att uppgifterna lämnas ut. Detta är huvudregeln när uppgifter som inte träffas av någon sekretessbestämmelse ska lämnas ut. När det däremot gäller att bedöma om uppgifter som regleras med stark sekretess måste man normalt ha mer information om mottagaren för att kunna göra bedömningen. Som exempel kan forskningshuvudmannen behöva få veta vad syftet är med begäran för att kunna bedöma om ett utlämnande överhuvudtaget är möjligt.

Kommer forskningshuvudmannen fram till att uppgifterna inte kan lämnas ut kan man som första steg återkoppla till frågeställaren och efterfråga om det finns alternativa beställningar som inte möter

¹⁶ Se kammarrätten i Stockholms avgörande 6558-20 (21-01-29) där det betonas att så länge mängden begärda uppgifter för ett forskningsprojekt är godkänt av etikprövningsmyndigheten kan mängden begärda uppgifter inte anses överstiga vad som är nödvändigt för att genomföra forskningen

hinder av sekretess. Det kan t.ex. vara att maskera uppgifter så att det som omfattas av sekretess inte röjs. Ett sådant förfarande ligger inom ramen för myndigheternas serviceskyldighet gentemot allmänheten.

Kommer forskningshuvudmannen, trots eventuella åtgärder, i sin bedömning fram till att det föreligger hinder för ett utlämnande på grund av att uppgifterna omfattas av sekretess, ska frågeställaren meddelas detta. Det finns inget särskilt formkrav för meddelandet men det behöver framgå med stöd av vilken bestämmelse som uppgifterna inte kan lämnas ut. Det är också viktigt att informera den som har begärt uppgifterna att det finns möjlighet att begära myndighetens prövning samt att beställaren då har rätt att få ett skriftligt avslagsbeslut. Ett sådant beslut är nödvändigt om den som begärt ut uppgifterna vill överklaga och få sin begäran prövad av kammarrätten. Om myndigheten fattar ett beslut om avslag på en begäran om att få ut allmänna handlingar ska en överklagandehänvisning finnas i beslutet.

BILAGA - Relevanta sekretessbestämmelser

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400), OSL

Nedan följer ett urval av relevanta sekretessbestämmelser som ofta förekommer inom forskning. Notera att detta inte är en uttömmande uppräkningslista av vilka bestämmelser som kan bli aktuella. Notera att bestämmelserna inte är återgivna i sin fullständiga lydelse. Kommentarer i *kursivt*.

11 kap. 3 §

Får en myndighet i sin forskningsverksamhet från en annan myndighet en sekretessreglerad uppgift, blir sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften även hos den mottagande myndigheten.

Detta brukar benämnas sekundär sekretess, det vill säga att sekretessen som normalt gäller den primära verksamheten som uppgifterna kommer ifrån, överförs. Detta gäller till exempel om Statistiska centralbyrån lämnat ut data till en annan myndighet som saknar en primär sekretessbestämmelse.

18 kap. 9 §

Sekretess gäller för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om chiffer, kod eller liknande metod, om det kan antas att syftet med metoden motverkas om uppgiften röjs och metoden har till syfte att underlätta befordran eller användning i allmän verksamhet av uppgifter utan att föreskriven sekretess åsidosätts, eller göra det möjligt att kontrollera om data i elektronisk form har förvanskats.

Denna bestämmelse omfattar i många situationer kodnycklar till forskningsdata.

21 kap. 7 §

Sekretess gäller för personuppgift, om det kan antas att uppgiften efter ett utlämnande kommer att behandlas i strid med

1. GDPR
2. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, eller
3. 6 § lagen om etikprövning av forskning som avser människor.

Denna bestämmelse innebär att utlämnande myndighet måste bedöma mottagarens behandling av personuppgifter. Det är endast om det finns konkreta omständigheter som indikerar att mottagaren kommer att behandla uppgifterna på ett sätt som strider mot dataskyddsregleringen, t.ex. massuttag eller selekterade uttag, som vidare undersökningar får vidtas.¹⁷

¹⁷ Prop. 2017/18:105 Ny dataskyddslag s. 135.

Utlämnande myndighet kan behöva ställa frågor om mottagarens planerade behandling av uppgifterna om det finns konkreta omständigheter som talar för att denna behandling kommer att strida mot personuppgiftsregleringen. Frågorna får dock inte vara mer inträngande eller fler än vad som krävs för att kunna göra en sekretessbedömning. Mer ingående undersökningar riskerar att strida mot efterforskandeförbudet enligt 2 kap. 14 § TF.¹⁸

Bestämmelsen innebär slutligen att sekretess gäller för känsliga personuppgifter om det kan antas att sådana uppgifter kommer att behandlas utan ett godkännande enligt 6 § etikprövningslagen.¹⁹

24 kap 8 §

Sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde.

Motsvarande sekretess gäller i annan jämförbar undersökning som utförs av Riksrevisionen, av riksdagsförvaltningen, av Statskontoret eller inom det statliga kommittéväsendet. Detsamma gäller annan jämförbar undersökning som utförs av någon annan myndighet i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det.

Uppgift som behövs för forsknings- eller statistikändamål och uppgift som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförlig till den enskilde får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Av andra stycket i bestämmelsen ovan framgår att regeringen kan meddela föreskrifter om att jämförbara undersökningar som utförs av särskilt föreskrivna myndigheter också ska omfattas av sekretessen.

7 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF, utdrag:

Sekretess gäller hos följande myndigheter avseende de undersökningar som anges nedan för uppgifter som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Föreskrifterna i 24 kap. 8 § i tredje stycket första meningen och fjärde stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller, om inte en längre gående begränsning i sekretessen anges i det följande.

¹⁸ Se JO beslut DNR 4171-2011.

¹⁹ Prop. 2017/18:298 *Behandling av personuppgifter för forskningsändamål* s. 143.

universitet och högskolor	undersökningar av studenters bakgrund och om deras vägval efter studierna	sekretessen gäller endast uppgifter om enskildas personliga förhållanden
---------------------------	---	--

sjukvårdsinrättningar, utbildningsanstalter och forskningsinrättningar	miljömedicinska, socialmedicinska, psykiatriska eller andra medicinska studier	sekretessen gäller endast uppgifter om enskildas personliga förhållanden
utbildningsanstalter och forskningsinrättningar	sociologiska, psykologiska, pedagogiska eller andra beteendevetenskapliga eller samhällsvetenskapliga studier	sekretessen gäller endast uppgifter om enskildas personliga förhållanden

Ovanstående utdrag ur förordningen visar de undersökningar vid särskilt angivna myndigheter som omfattas av sekretess.